

"Namo tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa"

Rozprava o požehnání

Mangala-sutta

(Khuddaka patha 3-4, Suttanipáta 318-319)

Evam me sutam:

Tak jsem slyšel:

***Ekam samayam Bhagavā Sāvattiyam viharati Jetavane
Anāthapiṇḍikassa ārāme.***

Jednou Vznešený¹ pobýval v Anáthapindikově klášteře v Džétově parku poblíž Sávattí²

Atha kho aññatarā devatā abhikkantāya rattiyā,

Tehdy, když noc již značně pokročila, jistá *dévatá*,

abhikkantavaṇṇā kevalakappam Jetavanam obhāsetvā,

jejíž nadměrná krása celý park ozářila,

yena Bhagavā tenupasaṅkami,

přišla k Vznešenému,

upasaṅkamitvā Bhagavantam abhivādetvā, ekam-antam aṭṭhāsi.

uctivě jej pozdravila a zůstala stát stranou.

***Ekam-antam thitā kho sā devatā Bhagavantam gāthāya
ajjhabhāsi:***

Tak stojíc, obrátila se ona *dévatá* ve verších na Vznešeného: 3

1. *„Bahū devā manussā ca - maṅgalāni acintayum*

„Mnoho *dévů* a lidí, - kteří touží po dobrém, přemítali o štěstěně.

***ākaṅkhamānā sotthānam: - brūhi maṅgalam⁴-uttamam.*“**

Pověz mi, - co je nejvyšším požehnáním?“

2. *„Asevanā ca bālānam,- paṇḍitānañ-ca sevanā,*

„Vyhýbat se pošetilým, - uchylovat se k moudrým,

pūjā ca pūjanīyyānam - etam maṅgalam-uttamam.

uctívat ty, kteří jsou pocty hodní – to je požehnání nejvyšší.

3. Paṭirūpadesavāso ca, - pubbe ca katapuññatā,

Pobývat na vhodném místě⁵, - dříve vykonané zásluhy,

attasammāpaṇidhi ca: - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

usměrnit se správně⁶ – to je požehnání nejvyšší.

4. Bāhusaccañ-ca sippañ-ca,- vinayo ca susikkhito,

Hluboké znalosti⁷, - dobře naučené řemeslo⁸, dobrá kázeň⁹

subhāsītā ca yā vācā: - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a dobře pronášená řeč – to je požehnání nejvyšší.

5. Mātāpitu-upaṭṭhānaṃ, - puttadārassa saṅgaho,

Podporování rodičů, - láskyplná péče o manželku a děti,

anākulā ca kammantā: - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

klidné zaměstnání – to je požehnání nejvyšší.

6. Dānañ-ca Dhammacariyā ca, - ṅatakānañ-ca saṅgaho,

Štědrost, řádné chování, - pomáhání příbuzným

anavajjāni kammāni: - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a nezávadné činy – to je požehnání nejvyšší.

7. Ārati virati pāpā, - majjapānā ca saññamo,

Zanechání a zdržování se špatného¹⁰, - ovládat se s ohledem na opojné nápoje

appamādo ca dhammesu: - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a opravdovost v dobrých vlastnostech – to je požehnání nejvyšší.

8. Gāravo ca nivāto ca, - santuṭṭhī ca kataññutā,

Uctivost¹¹, skromnost, - spokojenost, vděčnost

kālena Dhammasavaṇaṃ : - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a občasné naslouchání Dhammě¹² – to je požehnání nejvyšší.

9. Khantī ca sovaccasatā, - samaṇānañ-ca dassanaṃ,

Trpělivost, zdvořilost,- navštěvování samanů¹³

kālena Dhammasākacchā : - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a občasné rozpravy o Dhammě – to je požehnání nejvyšší.

10. Tapo ca brahmacariyañ-ca, - ariyasaccāna dassanaṃ

Sebeovládání, čistý život,- chápání ušlechtilých pravd

nibbāna sacchikiriyā ca : - etaṃ maṅgalam-uttamaṃ.

a uskutečnění nibbány – to je požehnání nejvyšší.

11. Phuṭṭhassa lokadhammehi, - cittaṃ yassa na kampati,

Ten, jehož mysl se ve styku s jevy světa¹⁴ nevzrušuje

asokaṃ virajaṃ khemaṃ : - etaṃ maṅgalaṃ-uttamaṃ.
a je bez zármutku, bez vášní, bezpečný¹⁵ – to je požehnání nejvyšší.

12. *Etādisāni katvāna, - sabbattha- m-aparājitā,*

Ti, kdo takto označené¹⁶ konají, nebudou nikde poraženi,

sabbattha sotthiṃ gacchanti: - taṃ tesam maṅgalaṃ-uttaman“-ti.

všude půjdou se zdarem – to je požehnání nejvyšší.“

Komentář:

- ¹ doslova”ten,kdo dává almužny těm, kdo jsou bez pomoci”,nebo”krmič bezprizorních”. Jeho dřívější jméno bylo *Suddatta*. Po jeho obrácení na buddhismus koupil příjemný háj, který patřil princovi *Džetovi* a vystavěl klášter, který byl později nazván *Džetavanarāma*.
- ² ztotožněn s moderním Sahet Mahetem.
- ³ Komentář uvádí, že jednoho dne vznikla zajímavá diskuse ve veřejné hale na téma “v čem spočívá požehnání *mangala*,”Lidé měli přirozeně odlišné názory. Jeden prohlašoval, že šťastnou podívanou časně zrána (jako matka s dítětem, malí chlapci, bílí býci apd.), je třeba považovat za *mangalu*; jiný – šťastné zvuky a ještě jiný – příznivé zážitky, jako vůně vonných květin, dotek země atd. Lidé se ve svých názorech rozdělily nakonec do 3 skupin a toto fanatické stranění se nakonec rozšířilo, jak líčí vyprávění, až do světa *dévů*. *Dévové* by se neuspokojili dokud tato polemická otázka nebyla konečně vyřešena a proto se odvolali k nejvyšší moudrosti jejich uznávaného vůdce – *Sakky*, který ve své uvážlivosti přikázal jistému *dévovi*, aby zašel k Buddhovi a získal jeho spolehlivý názor.To byl právě onen *déva*, který se přiblížil do blízkosti Vznešeného a obrátil se na něho ve verších:
- ⁴ Slovo *mangala* znamená „požehnání“, má však i významy další, které umožní plný smysl lépe pochopit: příznivé okolnosti, záštita, ochrana, patronát; příznivé znamení, dobrá předzvěst, příznivá vyhlídka. Blíží se zřejmě našemu pojmu štěstí, případně štěstěna. *-mangala* znamená to, co vede ke štěstí a prosperitě. Domorodí etymologové odvozují tento termín od 3 slabik. *man* -stav bídy, *ga* – jíti, *la* – řezat a vykláda se jako to, co překáží na cestě do stavu bídy.
- ⁵ tj.jakékoliv místo, kde *bhikkhuové*, *bhikkhuní*, *upasakové* a *upásika* průběžně pobývají, kde se zbožní lidé soustřeďují k vykonávání deseti záslužných činnů a kde *Dhamma* existuje jako živý princip.
- ⁶ tj.přeměnu vlastní nemorálnosti v mravnost, nedůvěru v důvěru a sobectví v štědrost.
- ⁷ *báhusacca* doslova znamená “mnoho slyšeno.” Tento termín má podobný význam jako erudice. Za starých časů se vlastní výchova posuzovala podle toho, co se kdo naučil nazpaměť z ústního vyučování . Zde se “mnoho slyšeno” vztahuje k znalostem *Dhammy*.

- ⁸ řemesla jsou 2 druhů: nijak neškodící řemesla laiků, jako jsou klenotníci, zlatníci atd. a řemesla těch, kteří odešli do bezdomoví, jako je šití oděvů atd.
- ⁹ *Vinaya*, tj. kázeň v myšlení, slovech a skutečích. Jsou 2 druhy kázně – kázeň laika, což je zřikání se nemorálních činů a kázeň toho, kdo odešel do bezdomoví, což je buďto neporušování 7 druhů přestupků, vyjmenovaných v *Pátimokkha* anebo dodržování 4 oddílů *Sila*- morálky.
- ¹⁰ tj. úplné zdržování se, nikoliv pouhá umírněnost
- ¹¹ tj. k Buddhovi, žákům, rodičům, starším atd.
- ¹² např. když je někdo posedlý zlými myšlenkami
- ¹³ Slovo *samana* označuje mnicha či asketu, jenž se věnuje kontemplativnímu životu. Bývá také vysvětlováno „jako ten, který utišil své vášně“.
- ¹⁴ Jevy světa (*lókadhammá*) zahrnují zisk a ztrátu, poctu a pomluvu, chválu a hanu, bolest a štěstí.
- ¹⁵ *Asokaṃ, virajaṃ a khemaṃ*. Každý z těchto tří výrazů se vztahuje k mysli *arahanta*. *Asoka* je osvobození od zármutku. *Viraja* – je osvobození od kazů chtivosti, nenávisti a nevědomosti. *Khema* je zabezpečení, před pouty smyslných přání – *kama*, *bhava* – dění, *ditthi* – falešných názorů a *avijjā* – nevědomosti.
- ¹⁶ tj. zhora zmíněných třicet osm požehnání konají.